

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií

Doc. PhDr. Blanka SOUKUPOVÁ, CSc., navrhovatelka

Vážený pan

Prof. PhDr. Petr Matějů, PhD.

předseda GAČR

členové předsednictva GAČR

Věc: odvolání proti rozhodnutí předsednictva GAČR o **vyřazení** grantové přihlášky reg. č. P 405/10/1793 s názvem *Mýty a „realita“ střeoevropských metropolí při utváření národních a nadnárodních identit. Příklad Prahy, Bratislavy, Varšavy, Krakova a Vídně*, **rozhodnutí učiněného na základě návrhu a odborné argumentace hlavního zpravodaje grantu z panelu 405**

V Praze 6. září 2009

Vážený pane předsedo, vážení členové předsednictva!

Odvolávám se proti rozhodnutí předsednictva GAČR o vyřazení výše uvedené grantové přihlášky z formálních důvodů a **vznáším závažné odborné námítky proti argumentaci hlavního zpravodaje**, který vyřazení projektu z formálních důvodů doporučil. *Uchazečem o projekt byla Univerzita Karlova v Praze, navrhovatelem doc. PhDr. B. Soukupová, CSc. z Fakulty humanitních studií - dále FHS; spoluuchazečem 1 Historický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislavě /spolunavrhovatelem PhDr. Elena Mannová, CSc./; spoluuchazečem 2 Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk /spolunavrhovatelem doc. Dr hab. Róża Godula Węclawowicz/; interními spolupracovníky prof. PhDr. Miroslav Hroch, DrSc., prof. PhDr. Miloš Havelka, CSc., PhDr. Zuzana Jurková, PhD., doktorandka Mgr. Hedvika Novotná, všichni z FHS; dr. Andrzej Stawarz, Polskie Towarzystwo etnologii miasta – předseda, Muzeum Niepodległości ve Varšavě – ředitel, Polská etnologická asociace - místopředseda; Mgr. Daniel Luther, CSc.; PhDr. Peter Salner, DrSc., oba z Ústavu etnologie Slovenskej akadémie vied v Bratislavě.*

Na konci července 2009 jsem prostřednictvím děkanátu FHS obdržela kopii dopisu, v níž kvestor UK sděluje FHS, že *„grantová přihláška ... Soukupové ... byla vyřazena z důvodu formálních nedostatků“* (dopis pod č. j. 5424/09-II, dat. 15. 7. 2009). Ve druhém dopise GAČR UK (dat. 10. července 2009, pod č. j. 2154/09/GR) je uveden následující nedostatek: *„ ... návrh projektu nespadá do uvedeného panelu ve smyslu části 4.2.1. 2 Zadávací dokumentace pro veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji na podporu grantových projektů základního výzkumu na rok 2010 ...“*. Vzhledem k tomu, že ani děkan FHS, ani proděkan pro vědu FHS, ani navrhovatelka nebyli schopni nahlédnout důvody takového rozhodnutí (**grant byl podán jako interdisciplinární, s dominancí antropologicko-historickou do panelu 405 historické vědy a národopis a do vedlejšího panelu 410 dějiny 19. a 20. století**), obrátil se doc. PhDr. Ladislav Benyovszky, CSc., děkan FHS, na ředitele Kanceláře GAČR, autora dopisu z 10.7., s prosbou o

vysvětlení (dopis z 30. července 2009). V dopise prof. PhDr. Petra Matějů, PhD., předsedy GAČR, ze 13. srpna 2009 (č. j. 2301/09/gr), s nímž mě jako navrhovatelku pan děkan FHS 3. září 2009 seznámil, jsou uvedeny následující důvody k vyřazení grantové přihlášky, jež se podle tohoto dopisu stalo na doporučení hlavního zpravodaje panelu 405:

1. hlavní zpravodaj uvedl, že projekt patří do jiného panelu, protože jeho téma s panelem 405 nemá spojitost (či pouze zcela okrajovou), podle panelu 405 je tematicky projekt jednoznačně orientován na dějiny 19. a 20. století a i metodicky jde o projekt spadající do oblasti moderních dějin, do oblasti etnologie pak jen okrajově,
2. projekt vysvětluje historickou změnu; část věnovanou periodizaci označil hlavní zpravodaj za tematické vymezení projektu,
3. předseda GAČR nemůže vyloučit, že se panel 405 bránil taktizování žadatelů tohoto grantu (očekávání slabší konkurence, méně přísného odborného hodnocení), a proto mohl v obranné strategii rozhodnout o vyřazení projektu z formálních důvodů.

Podle panelu 405 měl být projekt podán do panelu 410 a jeho multidisciplinarita mohla být podepřena podáním do vedlejšího panelu 405.

Vážený pane předsedo, vážení členové předsednictva!

K bodu č. 3 se jako racionální člověk vyjadřovat nebudu. **Nedomnívám se totiž, že by hlavní zpravodaj (panel 405?) měl právo své rozhodování o vyloučení projektu podložit svými představami.** Pokud má hlavní zpravodaj (nebo kdokoliv jiný) racionální důkazy o taktizování žadatelů při volbě panelu 405, vyzývám ho, ať je předloží.

K bodu č. 1 a 2. **Hlavními problémy („tématy“) je, jak je zřejmé i z abstraktu, analýza zdrojů středoevropské kulturní identity; analýza způsobů formování městských, národních a nadnárodních identit na indikátoru metropolitních mýtů; analýza obecného a specifického ve čtyřech národních společenstvích; analýza schopností a předpokladů těchto societ při utváření evropské identity. Tyto problémy jsou dnes, jak je zřejmé i ze zaměření mnoha domácích i zahraničních konferencí a publikací, naprosto klíčovými problémy přítomné etnologie (antropologie) i historie. Projekt je přitom vybudován jako interdisciplinární, s jádrem v antropologii (etnologii) a historii, problémově i metodicky vychází ze současných priorit urbánní antropologie, jedné z nejprogresivnějších disciplin současné antropologie. Diskvalifikování projektu jako neetnologického je v rozporu i s tím, že ho zajímá problém uchopení městského prostoru různými zájmovými skupinami ve společnosti (antropologie je přitom definována někdy jako „všežravý“ obor s jediným specifickým – pohledem na okolní svět očima jeho aktérů) a že i metodicky vychází projekt z díla uznávaných osobností světové antropologie (např. Malinowski, Augé, Balandier, Althabe). Maximálně okrajová spojitost s etnologii překvapuje i z toho důvodu, že spolunavrhovatelským a spolupracujícím pracovištěm jsou přední etnologické instituce v Polsku a na Slovensku, jejichž pracovníci náležejí k minimálně středoevropsky uznávaným odborníkům.**

Jako zpravodajův odborný anachronismus se však jeví i jeho požadavek „čistě“ etnologického projektu, který nesmí čerpat z historických věd (moderních dějin) ani metodicky (přitom uniká smysl rozlišování metod na historicko-vědní a moderně historické i čistě etnologické, právě tak jako představa zpravodaje o multidisciplinarity – podle něho je projekt moderně historický, maximálně okrajově etnologický a přitom multidisciplinární). I přes současnou parcelovanost antropologického (etnologického) myšlení je totiž naprosto zřejmé, že se z tohoto oboru v rozsáhlých dialozích s ostatními humanitními a společenskými vědami v postmoderní době stala disciplína, která se problémově, teoreticky i metodicky prolíná s ostatními humanitními a společensko-vědními specializacemi. (Zdá se, že do budoucna tento svůj dialog rozšíří výrazněji i o exaktnější vědy.) Solidní současná antropologie (etnologie) tedy naprosto programově spolupracuje s historií, historickými vědami, historickou sociologií (proto je do projektu zařazen Historický ústav SAV – spolunavrhovatelské pracoviště, prof. Hroch, prof. Havelka). Obě disciplíny přitom zohledňují nutnost kauzálního výkladu historické změny jakéhokoliv společenského fenoménu jako snad i svůj hlavní význam. Nahlédnout přítomnost bez znalosti vývoje je, zvláště ve střední Evropě, odborně zcela zcestné a společensky krajně nebezpečné. Fáze ahistorického „výkladu“ prvních světových antropologů, snad užitečná, je dnes, bez ohledu na názor hlavního zpravodaje, tedy zcela překonána.

Závěrem. Předkládaný multidisciplinární projekt s jádrem antropologicko-historickým se zaměřením panelu 405 nijak nepřičí, ba naopak mu zcela vyhovuje. Pokud si přeje předsednictvo ověření tohoto tvrzení i od dalších etnologických a historických pracovišť, není žádný problém nechat projekt korektně posoudit mimo pracoviště hlavního zpravodaje a navrhovatelky. Ani jeden z výše uvedených tří bodů, na jejichž základě doporučil hlavní zpravodaj vyřadit grant, se nezakládá na pravdě, bod 1 a 2 je pak v antagonistickém rozporu se současným stavem v humanitních a společenských vědách, a to i ve stredoevropské antropologii (etnologii). Na základě toho žádám předsednictvo GAČR o zrušení vyřazení projektu a o jeho urychlené postoupení zahraničním hodnotitelům, paralelně však o zamezení jeho dalšího „posuzování“ hlavním zpravodajem.

S poděkováním za odborně fundované a korektní vyřízení odvolání

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc., navrhovatelka grantu

Kopie: členové předsednictva GAČR.

Na vědomí: prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc., rektor Univerzity Karlovy v Praze; doc. PhDr. Ladislav Benyovszky, CSc., děkan UK v Praze, FHS; PhDr. Cyril Říha, PhD., proděkan FHS pro vědu; kolegium děkana FHS; spolunavrhovatelé a spolupracovníci grantu a vedení jejich institucí.